

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 11

V Gorici, v četrtek 7. februarja 1924.

Let. VII.

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek popoldne.
Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L. Za inozemstvo celo leto 30 L.
Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperte

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij GORISKE STRAŽE Tisk. Juch v Gorici via Morelli 16.
Uprava in uredn.: ulica Mameli 5. (prej Scuole).

Smisel našega boja.

Proti nam se dvigajo trume razljučenih nasprotnikov, ki vpijejo, da smo hujskači, podpihovalci sovražstva, da sejemo strupeno seme mržnje v srca slovenskih ljudi. Trdijo, da je naš obrambni boj krivičen in škodljiv za mirno sožitje med narodi. Očitajo nam, da smo sovražniki kraljevine Italije, da smo mi, ki branimo življenje svojega naroda, stalna nevarnost za državo.

Nasim nasprotnikom hočemo jasno in odkrito povedati, kakšen smisel ima ves naš boj. Na teh listih jim povemo, odkod izvira naša bojna moč in kdo so naši silni zavestniki v tej plemeniti borbi.

Mi javno in brez strahu proglašamo načelo, da ima vsak narod naravno, imanentno, neporušno pravico do obstanka. Tega načela nismo mi postavili. Ta večni zakon je utemeljil živi Bog sam. Če bi ga bili ljudje, potem bi ga bilo mogoče razdreti, premeniti, potvoriti. A ker ga je Kristus sam postavil, se moramo zanj boriti do zadnjega dihljaja, moramo mu priboriti zmago, moramo ga uvoljaviti tudi v tem malem ozemlju, kjer bivamo in delamo. Ni torej nacionalistična strast, ki nas giba, — ne! Življenska in bojna sila našega ljudstva izvira iz božje, od katoliške cerkve proglašene postave. Ta ideja je večna. Ljudi morete ponižati, izgnati, umoriti, — božjega zakona ne more zatreti nobena sila na zemlji.

Kršćanstvo je bilo vedno životvorna vera:

Gnili rimski svet je prekvasilo in ga premenilo. Krščanska misel je prežagala korenine osebnemu suženjstvu, iz polživali je oblikovala otroke božje. Udušila je vse-mogočno pagansko državo in je zagotovila osebnosti svobodo — družino je ustanovila in ji dala neporušne pravice proti samosilnim vladarjem, čuvala svobodo narodov. Krščanstvo je pogumno in s težkimi žrtvami branilo skozi stoletja Evropo pred navalom azijskih vojaških tolpa. Ko je začelo poganjati strupeno seme oderuštva, ga je Cerkev z ostrijo dušila. Stopila je, osamljena, v boj proti rastočemu kapitalizmu in je proglasila, da je dolžnost kristjanov, boriti se proti izkoriščevanju človeka po kapitalu.

Tako krščanske ideje postopno prodirajo v življenje sveta, tako stoji krščanstvo v stalnem, nepretrganem boju proti zlu.

Nas krščanske Slované je Bog postavil na ta travnik ob Soči in ob Jadranu. Tu stojimo, ne moremo drugače. Pred nami je težko vprašanje: Ali sme močan narod majhnega preganjati, izpodrivati, zadušiti?

Jasno in brez svinkov proglašamo katoliška cerkev: Non licet!

Ne sme! Kdor zatira tuj narod, je v službi zla, širi kraljestvo Satana! Proti temu zlu se morate kristjani dvigniti, se boriti, ne smete odnehati, dokler tega zla ne sesujete in pokopljete! To je danes na tem ozemlju ena prvih nalog, to je sveto poslanstvo ki se mu odreči ne smemo! Naš narodni boj je boj za udeležitev božjega zakona na zemlji. Naša mirna, prepričevalna, vztrajna borba teži za tem, da vladajoča plast italijanskega ljudstva prizna, da smo vsi narodi sinovi enega Očeta, da smo vsi bratje, katerih vsak ima poseben obraz, svojstveno dušo, po-

seben jezik — vsi pa enake temeljne pravice. V trenutku, ko bo vladajoča plast Italije to božjo postavo priznala in izvedla v naši deželi, v naših šolah, uradih, v občevanju z grudorodnim slovenskim ljudstvom, — v tem trenutku bo zopet udeležten del evangeljskega programa. In mi bomo z vedrim srcem odložili orožje, s katerim danes branimo božjo postavo.

Ni torej res, da smo proti državi. Moti se, kdor misli, da sovražimo italijanski narod. Naš boj teži za udeležitvijo pravice, ki nam je od vesoljnega Boga dana. V tem boju so osebe brez pomena. Če pade eden, jih stopi pet na njegovo mesto: kajti krščanstvo pozna izgube, pogibeljnih porazov ne pozna. Mi revni in nepopolni ljudje smo le orodje v rokah krščanske ideje. Z njo stojimo v boju, njena moč je naša moč, njena zmaga bo naša zmaga.

Zapomnite si to, gospodje nasprotniki, in bolje nas boste razumeli.

Kaj se godi po svetu?

Podpis italijansko-ruske pogodbe - odgoden.

Kakor smo zadnjič poročali, so vsi krogi z gotovostjo pričakovali, da bo italijansko-ruska pogodba te dni podpisana. V zadnjem trenutku je pa nastopil nepričakovan preobrat. Pogodba je bila že izdelana v vseh podrobnostih in je čakala samo še na podpise. Nenadoma je pa pripela iz Moskve brzojavka, ki je prepovedala zastopniku sovjetske vlade v Rimu, Jordanskemu, podpis. Uradno se poroča, da je odgoditev podpisa v zvezi z dejstvom, da je nastopila v Moskvi nova vlada. Ker se pa Ljening vsled svoje bolezni že delj časa ni bavil več z državnimi posli in ker sta ostala komisar za zunanje zadeve Čičerin in komisar za zunanje trgovino Krasin na svojih mestih, se smatra uradno poročilo samo za pretvezo. Vsled tega je vzbudila zadeva v politični javnosti mnogo pozornosti. Italijanski listi so zelo neprijetno dirnjeni in slišijo se mnogi za Rusijo, oziroma njeno vlado ne ravno prijazni glasovi. Nastop sovjetske vlade je presenetil tukajšnje politične kroge, ki so z gotovostjo računali na sklep dolgotrajnih dogovorov, od katerih so si obetali mnogo. Zato je njihova razburjenost umevna. Naravno je tudi, da se postopanje ruske vlade razlaga na najrazličnejše načine.

Anglija ima svoje prste vmes.

V pogodbi, ki naj bi se bila podpisala, je tudi določba, da ima v ruskih pristaniščih Črnega morja, italijanska zastava prednost. To je, kakor pravijo poročila, vzbudilo v Londonu gorke kri. Zagotavlja se, da je angleška vlada javila svojo

nezadovoljnost ruski trgovski delegaciji v Londonu, ki je potem obvestila Moskvo. Ker je Makdonald tako hitel s priznanjem sovjetske vlade, s katerim je pritegnil Rusijo na svojo stran in ker trde angleški trgovski krogi, da je hotela Italija z zgoraj označeno določbo doseči nekaj monopol v paroplovbi na Črnem morju, izključeno, da ni odgoditev podpisa delo Anglije. Če se vpoštevamo, da je ruskim sovjetskim delavski voditelj Makdonald gotovo bližji kakor Mussolini in da se čuti ruska vlada vsled priznanja od strani Anglije gotovo zelo ojačena, potem zadobi ta domneva zelo veliko na resničnosti.

Nova ruska vlada.

Ljeningova smrt je dala povod, da je časopisje na dolgo in široko razpravljalo o njegovem nasledniku in pri tem seveda pisalo tudi o bojih za nasledstvo in o sporih, ki so v vodstvu ruskih sovjetrov. Zlasti o Trockem, ki je za Ljeningom najbolj znan voditelj sedanje Rusije in ustvaritelj taeko znane »rudeče armade«, krožile po časopisju najbolj divje vesti. Kakor pa kaže potek dogodkov v Moskvi, so bila vsa ta poročila zelo pretirana. Zborovanje »Zveze ruskih sovjetskih in socialističnih republik«, ki se je vršilo ravno ob času Ljeningove smrti v Moskvi, je poteklo povsem mirno in tudi sestava nove »Ruske sovjetske republike«, kakor tudi vlade »Zveze sovjetskih in socialističnih republik« se je izvršila brez pomembnih pripetljajev. Predsednik obeh vlad je, kakor smo že zadnjič poročali, Rykov. Rojen je bil l. 1881. v Saratovu; njegovi starši so bili kmetje. Ze kot mlad vi-

sokošolec je postal član ruske socialno-demokratske stranke. Po razkolu v stranki l. 1903 se je pridružil boljševikom. Vsled njegovega delovanja je bil v stalnem sporu z državnimi oblastmi in je presedel okrog 7 let v ječi in izgnanstvu. Po boljševiški revoluciji je bil ves čas v glavnem vodstvu stranke in je bil na mnogih odličnih mestih. Tudi razni drugi znani boljševiški voditelji: kot Čičerin, Trocky, Krasin so v novi vladi.

»Polom versailleske mirovne pogodbe«.

Na vseruskem zborovanju sovjetrov je imel namestnik predsednika sveta ljudskih komisarjev, Kamenev, velik govor o delovanju vlade sovjetske zveze. Kamenev je med drugim navedel, da je značilna poteza sedanjega položaja polom versailleske mirovne pogodbe. Politika potrpežljivosti in miru sovjetske vlade, ki sloni na prepričanju, da je obnova svetovnega gospodarstva brez sodelovanja v sovjetski zvezi združenih 130 milijonov ljudi nemogoča, je dovedla do uspeha, da raste v vseh državah zanimanje za gospodarsko in politično sodelovanje s sovjetskimi republikami.

Kar se Anglije tiče, je sovjetska vlada že izjavila, da je po priznanju pripravljena poslati svoje zastopnike v angleško-rusko komisijo, ki naj bi rešila vsa sporna gospodarska vprašanja. Na vsak način pa upa, da se bo bolje sporazumela z Mac Donaldom, kakor z njegovimi predniki, in to posebno z ozirom na skrčenje izdatkov za vojsko, ki tako silno obtežuje finance vseh evropskih držav.

Proti posredovanju Beneša.

Z ozirom na Francijo je Kamenev opozoril na vesti o posredovanju čehoslovaškega zunanjega ministra dra. Beneša ter izjavil, da bi bila po mnenju sovjetske vlade direktna pogajanja mnogo uspešnejša. V svesti si obojestranskega interesa na trgovskih zvezah je sovjetska vlada vedno pripravljena na pogajanja, ako bo le Francija priznala gotova elementarna dejstva, tako n. pr. nacionalizacijo, kakor se je to zgodilo s strani Anglije in Italije. Glede Nemčije je Kamenev potrdil, da ostane okrepitev prijateljskih odnošajev in gospodarske zveze z Nemčijo eden temeljev politike sovjetske Rusije.

Kamenev je nato govoril o prijateljstvu z vzhodnimi narodi kot temelju politike sovjetske vlade ter opredelil na kratko temeljno misel ruske zunanje politike tako-le: Prijateljske zveze z vsemi narodi in prijazni odnošaji z vsemi vladami. Tisti, ki so mislili, da bo sovjetska Rusija kaj plačala za priznanje »de jure«, so se zmotili. To priznanje pomeni za Rusijo le uzakonjenje trgovskih odnošajev, ki so za nasprotno stranko ravnotako potrebni. V vprašanju zunanje trgovine je končno Kamenev še izjavil, da ni sovjetska zveza nikak predmet za kolonialno izkoriščanje.

Wilson umrl.

Bivši predsednik Združenih držav ameriških Wilson je kakor smo

že zadnjič predvidevali, umrl. Bolehal je že dolgo časa. Kmalu potem, ko je užaljen zapustil pariško mirovno konferenco, katera ni hotela sprejeti in priznati njegovih načel o samoodločbi narodov, ga je zadel delni mrtvoud. Hiral je potem počasi dalje, dokler ni sedaj mirno legel k večnemu počitku.

Z Wilsonom zginja s pozorišča svetovne politike malo dni po Ljeningovi smrti druga velika osebnost, ki je igrala v metžu svetovne vojne odločilno vlogo. Wilson je bil oni mož, ki je s svojim uplivom privedel Združene države do sklepa, da so na strani velike antante - Anglije, Francije in Italije, in njenih zaveznik 7, stopile v svetovno vojno in dovedle do poraza Nemčije in bivše Avstro-Ogrske. On je bil tudi oni zgodovinski mož, ki je s proglasitvijo svojega načela o samoodločbi narodov dal avstrijskim narodom pogum, da so razbili državo, ki jih je stoletja vklepala v jarem germanske nadvlade. Slovanski narodi bivše Avstro-Ogrske so sprejeli njegova načela kot zagotovilo boljše in svobodnejše bodočnosti in so ga pozdravljali kot glasnika nove dobe. Imperializem velikih narodov ni dopustil, da bi se Wilsonova načela uresničila. Sebična želja in nebrzdani pohlep po gospodarstvu in izkoriščanju sta zatrla plemenito Wilsonovo misel: samoodločba narodov se je morala za enkrat še umakniti načelu sile in moči, toda zamrla ni. Uverjeni smo, da se bo od svojem času, ki ga je položil Wilson in ki je v človeštvu pognalo globoke korenine, mogočno razrastlo in ustvarilo narodom najtrdnjši temelj mirnega in plodonosnega sožitja. Kakor bo Wilsonova ideja brezdvomno žive-la dalje v človeštvu, tako bo tudi njegovo ime. Vkllesano bo ostalo v zgodovini kot ime enega najplemenitejših, najglobokejših in najodločnejših borcev za najvzvišenejše dobrine posameznih narodov in celokupnega človeštva.

Društvo narodov je tudi Wilsonovo delo. Misel je sicer že stara, toda še le Wilson ji je dal pravo praktično obliko, da se je mogla udeležiti. Gotovo bo preteklo še mnogo časa, predno bo moglo Društvo narodov popolnoma odgovarjati stavljenim nalogam t. j. da bi mirnim potom reševalo vse spore med posameznimi narodi; toda kal je že pognala in tudi radi tega bo Wilson pustil za seboj globoko brazdo v zgodovini.

Združene države se dobro zavedajo, da so zgubile z Wilsonom izrednega moža, globokega misleca

in idealista. Predsednik Coolidge je izdal proglas, v katerem odreja 30 dnevno žalovanje za velikim pokojnikom. Zbornici sta prekinili delo v znak zožalja.

Wilson je bil l 1912 prvič in l 1917 drugič izvoljen za predsednika Združenih držav in sicer na demokratskem programu.

Tomaž Woodrow Wilson je bil rojen l 1856 v Stauntonu v Virginiji. Njegov oče je bil protestantski pastor. Mladi Wilson je študiral v raznih zavodih ter se je v prvi vrsti bavil z znanstvom in filozofijo. L 1886 je postal profesor na nekem višjem ženskem učilišču; l 1888 poučuje zgodovino in politično ekonomijo in l 1890 je vseučiliški profesor. Živi mirno življenje znanstvenika in v ničemur se še ne kaže bodoči državnik. L 1912 je bil potem izvoljen kot politično skoro docela „novi mož“ za predsednika Združenih držav.

Notranje - politični boji v Jugoslaviji.

Jugoslavija še vedno trpi na notranjih sporih. Nasprotstva med centralističnim in avtonomističnim načelom so glavno gibalno vseh bojev, ki so se bili in se bijejo od zakonitve takozvane vidovdanske ustave. Slovenci in Hrvati so v svoji pretežni večini nasprotniki te ustave, Srbi jo pa v večini odobrujejo. Ta načelni boj povzroča, da se pri vseh važnejših vprašanjih iz-cimi oster odpor opozicije proti ukrepom vlade. Ker pa opozicija ni enotna, temveč obstoja iz raznih strank, med katerimi vladajo bistvena nesoglasja, se vlada s previdno taktika lahko obdrži na krmilu. Tudi italijansko-jugoslovanski sporazum je dvignil v opozicijonelnih jugoslovanskih krogih oster odpor sedanji Pašičevi vladi. Opozicija trdi, da je jugoslovanska diplomacija v pogajanjih z Italijo doživela občuten poraz. Zameri vladi zlasti, da se ni ob priliki teh pogajanj zavzela za nas primorske Slovane in zboljšala naš žalostni položaj. V označno mišljenja onih, ki se bore proti sedanji jugoslovanski vladi, naj navedemo par odlomkov iz govora, ki ga je imel slovenski poslanec Sušnik v beograjski zbornici z ozirom na italijansko-jugoslovanski sporazum.

Iz govora poslanca A. Sušnika v narodni skupščini o našem položaju.

Pod Italijo prebiva okoli 500.000 Hrvatov in Slovencev. To ljudstvo je danes brez vsakih pravic, zatirano in teptano kakor noben drug kulturni narod v Evropi. Ali je to pri-

jateljsko stiskal roko gospodu Pa-liji pogaja z nami za sporazum, ita-lijanska vlada izvršuje najhujše represalije nad Slovenci in Hrvati in jim jemlje še tisto malo pravic, ki so jih imeli dosedaj? (Klici na desnici: Tako je.)

V istem času, ko je Mussolini prijateljsko stiskal soko gospodu Pašiču kot predstvaniku države Srbije, Hrvatov in Slovencev, je italijanska vlada vrgla slovenski in srvaški jezik iz občin, sodišč in šol. (Klici na desnici: — Čujte, čujto.) Italija se ponoša s svojo kulturo, posebno z umetnostjo in glasbo. Toda italijanski fašisti so ob času kraških dogodkov v Kobaridu izruvali slovenskega narodnega skladatelja Volarića, ga pomazali z blatom, razbili in postavili na isto mesto italijansko zastavo. (Ogorčeni klici na desnici: Škandal, sramota.) Vprašam Vas, ali je to kulturno in kavalirsko?

Ob priliki pogajanj zaradi Reke je bila dana možnost, da bi se bila naša vlada zavzela za pravice narodnih manjšin v Italiji. Če bi bila izposlovala zanje vsaj toliko pravic, kolikor jih imajo Italijani v Dalmaciji, bi bilo dosti. Italijanski

otroci v Dalmaciji se smejo učiti iz knjiž, ki so tiskane v Italiji in katerih stoji, da je Dalmacija italijanska in da mora pripasti Italiji. (Ogorčeni klici na desnici: Nikdar!) V Istri in na Goriškem pa prepoveduje italijanska vlada, da se ne sme niti v I. razredu osnove šole poučevati hrvaščina ali slovenščina. V Dalmaciji ima zdravnik, ki je optiral za Italijo, pravico, da izvršuje svojo zdravniško prakso. Na slovenskem Goriškem so pa Italijani izgnali slovenske duhovnike, ki so tam prebivali že nad 30 ali 40 let.

Na žalost pa moram ugotoviti, da je pri pogajanjih za Reko naša vlada popolnoma pozabila, da prebivajo pod Italijo tudi Slovenci in Hrvatje. Poudariti moram, da v pravicah narodnih manjšin ni bilo pri pogajanjih niti govora. Zato je to neodpustljiv greh nad hrvaškim in slovenskim narodom, ki ga je zakrivila naša vlada. Slovenci in Hrvatje tega vladi ne bomo nikdar odpustili. Tega nam ne dopušča naš narodni ponos in naša narodna zavest. Za to nam je potrok ljubezen do naših trpečih bratov onstran meje.

DNEVNE VESTI

NOV NAČIN IZPLAČEVANJA VOJNE OŠKODNINE.

„Il Piccolo“ od dne 6. t. m. piše, da je finančni minister on. De Stefani odredil posebno izplačevanje vojne oškodnine in sicer na ta način, da bodo finančni uradniki šli od občine do občine in izplačevali pred županom in tajnikom vojnim oškodovancem oškodnino potom beneških obligacij.

CIVILNA POROKA IN CIVILNE MATICE.

V novih pokrajinah so od novega leta v veljavi postavili o civilni poroki in o vodstvu civilnih matice (rojstvo, poroka, smrti). Vendar so še v veljavi nekateri važni predpisi avstrijskega zakona o ženitbenem pravu. Vse tozadevne zakonske določbe je zbral v priročni knjižici dr. A. Mayr. „Zivil-ehe u. Standesuehrung in den neuen Provinzen.“ Potrebno je, da jo naročijo vsi župani, občinski tajniki, občinski svetovalci in tudi duhovniki. Knjiga stane lir 6.50; po pošti lir 7. Dobi se v Knjigarni Kat. Tiskovnega društva v Gorici, v ulici Carducci 2.

SEDAJ SE-LE POROČAJO.

„Libertà“ poroča, da so mnogi optanti, k iso jim odbila italijanska oblastva ital. državljanstvo, zaprosili za državljanstvo svobodne reške drža-

ve. Vse tozadevne prošnje je svobodna reška država ugodno rešila. Danes so pa seveda ti „Rečani“ postali italijanski državljani. Res čudna so bila ta pota. Nekoliko smešnega je v tem zanimivi igri. Radovedni smo, če jim ne bodo italijanska oblastva kljub vsemu navdušenju za „Rečane“ vendar na en ali drug način izpodbili njihovo državljanstvo. Kdor ni bil prej dovoljno popoln za ital. državljan, ne bo tudi sedaj, četudi se je prelevil v srečnega „Rečana“.

MINISTER ZA POSTE — ODPSTOPI.

Minister za poste di Cesarò je odstopil in min. preds. Mussolini je vzel njegov odstop na znanje. Na njegovo mesto je imenovan dosedanji podminister Ciano. Odstop poštnega ministra je v zvezi z bližajočimi se volitvami. Di Cesarò ne pripada fašistovski stranki, temveč tako imenovani socialni demokraciji, h kateri se prišteva tudi bivši min. predsednik Orlando, ki se hoče umakniti iz političnega življenja. Ker hoče ta stranka nastopiti samostojno, je moral izvajati di Cesarò postopno, kajti Mussolini je izjavil, da ne delati kompromisov z nobeno stranko, temveč k večjemu sprejeti s svojo listo posamezne, fašistom prijazne osebnosti.

(Nadaljevanje „Dnevne vesti“ str. 3.)

O, domovina, ti si kakor zdravje!

Petnajst let in dalje ni videl Juraj domovine.

Dečko krepak in zdrav, dela in sreče željan, se je napotil v svet. Dela je našel, sreče ne veliko. Pleča so mu bila široka, pa je nosil breme, kakor mu ga je Bog dodelil.

Komaj se je še dobro ogledal tod in ondod, je stopil v novo tvornico kraj velikega mesta ter je ostal tam petnajst let in dalje. Zjutraj, ko se je danilo, je šel v tvornico; zvečer, ko se je mračilo, je šel iz tvornice; belega dne ni videl. In vselej, kadar se je vračal iz tvornice, je bilo njegovo telo za troje kapelj krvi siromašnejše: eno kapljo so popili silni stroji, druga kaplja se je izgubila v črnem prahu, tretja se je raztopila v žganju.

Nekoč, ko je Juraj baš vzdignil roko, da bi si obrisal z rokavom pot s čela, so nenadoma zaplesali

stroji pred njim, kakor da so oživel, tudi on sam se je zavrtel v kolobaru in ko je pokleknil na tla, se je izlila iz njegovih ust črna kri.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal tovariša. »Konec je, prijatelj, konec!« je odgovoril tovariš. »Kmalu, zdi se mi, boš počival!«

»Kako — počival?«

»E prijatelj, petnajst let in po troje kapelj na dan, po tri kaplje krvi... ni šala! Tudi jaz pojdem za teboj, vsi pojdemo — kdo bi se emeril? Delal si, dodelal — pa umri!«

»Če je treba umreti, bom slušal!« je rekel Juraj in je šel in se ni več vrnil v tvornico.

Dokler je delal, ni čutil in ni pomislil, kako je vrela iz telesa mlada moč v zmerom tanjšem curku. Zdaj je sedel brezdelan na postelji, pa je bil ves truden in je spoznal, da je izžet in nadložen starec. In hudo se mu je storilo pri sreč.

»Glej, Juraj!« je pomislil. »Tako

si delal petnajst let in dalje, nisi videl belega dne, ne užil veselja; zate ni bilo praznika, jama izkopana bo tvoj praznik in tvoj počitek!«

Tisti večer je slišal, kako so iz dalje, iz domovine zabučale šume.

»V pomladnem viharju me pozdravljajo!« ga je izpreletelo vse do srca.

In je takoj povezal culo in se je napravil na pot. Dolga je bila pot, tri dežele je premeril črni železniški voz. Ko se je belilo tretje jutro, je zadel Juraj culo preko rame in je stopil iz voza.

Komaj se je doteknila noga rodne zemlje, je vzkipele v njem in zaigralo kakor mlado življenje.

»Petnajst let in dalje te nisi gledale moje osirotele oči, majka!... Pozdravljeno, ti polje neizmerno blagodišeče... in od srca pozdravljen, moj rodni kraj, ki se beliš na zelenem brdu!«

Kje bolezen? Kje utrujenost?

Ogenj se je povrnil v oči, moč vzkipele v prsah.

»Blagoslovljena, zahvaljena, majka domovina... ti rodnica, usmiljena prepovednica!«

Z veselimi koraki je stopal v brdo. Na klanec mu je prišel naproti sosed, mlad fant nekoč, zdaj mlajši brkat in mrk.

»He, Jovo!« je vzkliknil Juraj. Sosed je molčal.

»Kaj me ne poznaš več? Juraj sem!«

Juraj? Kateri Juraj?«

»Petnajst let in dalje...«

»Glej, tisti Juraj!... Hudo si izpremenil, bolan si in suh; rodna mati ne bi te spoznala!«

Juraju je segla žalost v srce. Pod selom je srečal drugega sosedo; tudi drugi sosed ga ni spoznal.

»Tisti Juraj, praviš? Pa čem se vračaš zdaj, Juraj, iz nemške dežele?«

»Da bi umrl v domovini.«

Kaj je novega na deželi.

ČEZSOČA.

Mi vojni odškodovanci, ki smo se poravnali iz vojne in begunstva na svoja porušena domove, smo danes na slabšem kakor ob prihodu. Civilizirani svet se bo temu čudil, a je res tako. Upali smo na zopetni napredek v našem gospodarstvu, a varali smo se popolnoma. Po vojni porušena poslopja so se nam res do malega zopet vzpostavila v prejšnji stan, in tudi poškodovana zemljišča smo sami popravili, kjer niso bila popolnoma uničena. Pregovor pravi, da v delu je rešitev, a pri nas se je obrnilo narobe. Večina tukajšnjih posestnikov je poverila svoja po vojni porušena poslopja raznim tujim tvrdkam v zepetno vpostavitve z dogovorom na vojno škodo in sicer vojno škodo, katero so cenili strokovnjaški zapriseženeci. Kakor pa je že davno znano, pri sklepu konkordata vlada ni pripoznala teh cenitev temveč nižje. Posledice so grozne. Tvrdke, ki so izvršile vpostavitve poslopij in niso zgradile nič več kakor je bilo pred vojno, pozivajo lastnike na goriški tribunal, kjer zahtevajo naj plača vsak tozadevni primanjkljaj, kateri pa ni majhen. Eni morajo plačati L. 20.000, drugi 18.000, tako, da spod L. 10.000 ni nobeden lastnik dolžan. Vrh tega morajo dotični lastniki še za stanovanje plačati L. 10 mesečno. Vojna nam je bila milejši ropar kakor pa mir. Pustila nam je vsaj našo lastnino, med tem ko nam je mir vzel, kar je vojni ostalo. Mi se povprašujemo, kdo more to plačati? Kakor vse kaže bomo ne-svobodni koloni pod Triglavom.

AVČE.

Za našo vas se nekateri gospodje, ki bivajo v Kanalu brez vsakega pravega posla in so plačani od „Dipart. tecnieo“ vedno bolj zanimajo. Znan je že oni svoječasi pritisk na občinski svet, napad na trgovca Lušičkega in pred kratkim na fanta A. Kovačiča. Ker se pa drugače ne morejo vdomačiti, so priredili v nedeljo (20. pret. meseca) ples v tukajšnji gostilni Jermol in so hoteli prisiliti k vdeležbi domače fante, v prvi vrsti pa dekleta. Fantje so se pravočasno odstranili iz vasi, dekleta jim pa kljub ponovnim grožnjam niso hotela iti na lino. Med drugim so pravili češ, da bo slabo za Avče in da ne bo nihče vdobil vojne odškodnine, kar pa seveda ni nič pomagalo. Zato so bili gospodje razjarjeni in so grozili, da bodo pretepli fanta Kolenca Valentina češ, da je on prepovedal dekletom ples!

Ako mislijo dotični propagatorji, da se bodo s takimi nastopi pri nas vko-reninili, se motijo, ker je naše ljudstvo preveč zrelo in se ne bo dalo strahovati.

Varnostne organe, ki so se do sedaj držali pravilno, pa prosimo, da napravijo pri nas enkrat konec temu večnemu vznemirjanju.

VOLČE PRI TOLMINU.

Znano je daleč na okrog, da imamo pri nas dve društvi, in sicer: pevsko izobraž. društvo, kojemu se mora dati vsa čast ter društvo, ki je pa društvo b... Člani tega poslednjega se izobrazujejo po gostilnah in cestah. Svoje izobrazbo in moč pa izkazujejo po vseh sosednih vaseh vsako nedeljo od večera do rane-ga jutra. Ljudstvo se zgraža. Tudi v Zatočinu so priredili enkrat prav vsem dopadljivo igro, tako so odnesli s seboj veliko čast. Res, v veselje so starišem in v ponos občini! — Opazovalec.

IZ VITOVELJ.

Nedeljo dne 13. pretečenega meseca zjutraj je umrl v Vitovljah ugleden mož, posestnik Franc Marinčič v starosti 63 let po kratki bolezni na otrpjenju srca. Kako je bil pokojni priljubljen in spoštovan ne samo pri domačinih, ampak tudi daleč na okolu, je pokazal njegov pogreb, ki se je izvršil v ponedeljek dne 14. t. m. ob 3. pop. na pokopališču pri sv. Luciji. Mnogi domačini so trdili, da takega pogreba že dolgo ni bilo in ga kmalu ne bo! Stirje duhovniki, obilni sorodniki in mnogo prijateljev ga je spre-milo na zadnji poti. Vsi dnevi njegovega življenja so bili večinoma poslani s trnjem, a kljub temu je bil rad vesel in pravi družbi. Delo ga je vedno veselilo; po dnevi na polju, po noči pa v mlinu. Radi tega so ga domačini vedno cenili in že v njegovi mladosti je bil izbran za obč. starišino in je bil večkrat tudi podžupan. Zadnje čase je bil pa ključar podružnih cerkva v Vitovljah in tudi odbornik Hranilnice in posojilnice v Oseku. Pokopali smo res moža stare korenine! Osiroteli družini „Marinovi“ izrekamo naše iskreno sožalje, dragemu Francetu pa želimo pri Sv. Luciji miren počitek!

OPATJE SELO.

Naše ljudstvo živi v veliki gospodarski bedi. Do zadnjega časa smo se skromno preživljali s čiščenjem žite, a to delo pojde kmalu h koncu. Obetajo se nam slabi časi, ko bomo morali plačevati velike davke, a zaslužka ne bo od nikoder. Kljub pridnosti in znani vs-trajnosti naših ljudi bo obstanek zelo težak. Izselili so se že 4 domačini v Južno Ameriko in ostali se pomenku-jejo, kam bodo šli, ko odpade zadnji zaslužek. Upamo, da bo v večini naših ljudi zmagala ljubezen do domače zemlje in bodo vztrajali na njej, trudeč se

»Ali si veliko prislužil tam?«
 »Bolezen sem prislužil.«
 »Baš dovolj za smrt... Kako boš živel, ko nimaš ne kože, ne polja, že kmalu ne rok?«
 Juraj je povsobil glavo.
 »E, pa kako!...«
 »Nemški deželi si dal življenje, domu pa si prinesel smrt, Juraj!«
 Zalosten je šel Juraj dalje.
 »Kam bi?« je pomislil. »V šumo pojdem, med tujce in žganjarje... tudi sam tujec v domovini in skru-než njen!«
 Srečal je tretjega sosedu in je povsobil glavo pred njim, še preden ga je ogovoril.
 »Pa kam zdaj, Juraj?« je vprašal sosed. »Siromaki smo in težko je hraniti človeka, ki je v tuji de-želi potrosil mladost!«
 »V šumo pojdem!«
 »Kako, v šumo? Saj komaj stojiš pred menoj, kakšen si! Ne, v šumo ne pojdeš, niti na polje, tem-več na gorko slamo!«

Juraju se je zdelo, da nosi kamen na hrbtu. Truden je bil in sedel je kraj poti na culo, da bi počival.

Pobral je s poti grudo prsti in jo je pobožal z dlanjo kakor lice otroku.

»Zemljica, majka!«

Solza je padla na grudo; takrat je bil Jurajev obraz vel in mrtvaški kakor obraz starca, sedečega pred jamo, zanj izkopano.

»Tako je, Juraj: ne bomo ti kratili gorke slame, tudi kruha ne; in tudi ti ne bomo očitali, Juraj, da ne žanješ, kjer si sejal... Pozdravljen nam!«

Juraj je vstal.

»Ljudje božji, bratje, domovino sem imel in zdravje; ko sem oboje izgubil, so izpregledale moje oči in so videle, da sem imel zdravje in domovino... Pokažite mi, bratje, kje je jama, zame izkopana!«

Truden je bil in je legel v hlev na gorko slamo in je zaspal in se ni več predramil... Ivan Cankar.

za njen gospodarski napredek. Priča-ujemo tudi, da bo vlada spremenila svoje ravnanje z našim ljudstvom in mu šla na roko, posebno pri vojni odškodnini.

OREHEK.

Dne 16. in 17. pret. meseca so se vršili v Cerknem vojaški naboci. Iz naše vasi se je šlo predstaviti 6 fantov in so bili trije potrjeni. — V gospodarskem oziru se nam godi od dne do dne slabejše. Zlasti smo hudo prizadeti vsled neznosnih davkov in predpisov, ki se tičejo žganjke. Saje nam je duna-šalo večjih lepe dohodke, letos smo ga pustili po večini na drevju in na tleh, da je segnilo. Samo nekaj boljših hrušk smo prodali in nekaj smo jih posušili škoda, ki jo trpimo vsled tega, je občutna. Boljši posestniki so skubali v ugodnih letinah do 500 litrov domačega žganja. Kako je bilo s tem njihovo gospodarstvo okrepljeno, je razumljivo za vsakogar, ki pozna naše bolj siromašne razmere. Tudi če računamo na splošno, lahko hitro uvidimo škodo, ki jo trpimo. Naša vas ima prilično 40 hiš. Vsaka izmed teh je pridelala druga k drugi vsako leto okrog 30 litrov žganja, cela vas tedaj okrog 1200 litrov, kar je doneslo okrog 9.000 lir, ki jih sedaj od nikoder ni.

DORNBERG.

V nedeljo smo imeli pri nas „Kino“, katerega je priredilo italijansko društvo „Pro Cultura“ iz Gorice. Posojilnična dvorana je bila malodane polna, povečini otrok. Kazali so nam spome-nike, lepe vile in palače, visoke zvonike, mesta in tovarne. Posebnega uspeha ni bilo, ker so prvič otroci vzeli vso stvar bolj po svoje; drugič ni bila snov za odrasle prav izbrana, kar se mi danes zanimamo bolj za vsakdanje potrebe in našo revščino ter ne za stavbe grofov in za amfiteatre, ki so vzrastli po trpljenju sužnjev. Čudno je to, da se hoče iz ene strani širiti izobrazbo potam ital. goriških društev, ko se nam istočasno v lastni občini uničuje naše slovensko izobraževalno društvo.

IZ MEDANE.

Naši fantje so zaprosili občinskega komisarja, da jim dovoli plesati vsako nedeljo do pusta. Komisar jim najprej ni hotel dovoliti plesa vsako nedeljo, ker bi to poprej pomenilo konkurenco nedeljskim plesom na Dobrovem. Zato so se zadovoljili z vsako drugo nedeljo. Sedaj odpade ples v ljudski šoli na Dobrovem, tako da bomo v Medani lahko vsako nedeljo plesali. Čudimo se naši mladini, da ne misli v teh resnih in gospodarsko težkih časih na drugo kot na ples. Vedeti bi morali, da je največja želja občinskih komisarjev in drugih „prijateljev“, da bi se slovenska mladina popolnoma zaplesala. Društvo, ki je mladini nudilo resne izobrazbe potom predavanj, časopisov, knjig in zdrave zabave potom vzgojnih iger, so vam razbili. Dovolijo in širijo pa ples, da bi se volja, razum in značaj slovenske mladine popolnoma izkvarili. Vaši slovenski očetje in vaše matere vam kličejo: Streznite se in bodite pametni in zavedni. Medanec.

SEMPETER.

Društvo „Prešeren“ je zopet podčrtalo svoje znamenito stališče, da hoče ostati izključno le narodno, vzvišeno nad vse strankarstvo. Njegov mešani zbor je priredil tamkajšnjemu komisarju Galeusigu sijajno podoknico, da mu pokaže svojo vdanost in hvaležnost ob priliki njegovega povišanja v čast vi-teza.

SOVODNJE OB SOČI.

Obnovitvena dela v Sovodnjah napredujejo, le cerkev in nje okolica kaže še vedno žalostno sliko razvalin. Sv. mašo imamo še vedno v baraki, ljudje pač zmagajajo z glavami in ne vedo, kdaj se bo sploh kaka akcija izvršila za obnovitev cerkve. Kljub vednemu po-

praševanju se nam v tem oziru še ni nič gotovega povedalo. Poprava pokopališča se je oddala Tehničnemu uradu v Gorici, ki prične vršiti svoja dela spomladi. Vas Rubije leži še vedno do-cela v razvalinah in se ni še začelo z obnovo. Kakor se čuje želita vasi Vrh sv. Mihaela in Dol priklopiti se občini Sovodnje, kamor bolj gravitirajo in se odeepiti od občine Opatjeselo.

IZ GORISKE OKOLICE.

Proti koncu marca bode 2¹/₂ let, od kar je bil od sl. komisije v Gorici potrjen moj konkordat za premičnine, ki sem jih izgubil v vojni.

Prve dni februarja lani so mi rekli pri finančni direkciji v Trstu: v teku februarja vam nakažemo vašo odškodnino. Minul je lanski februar, odšlo je v večnost že 12 mesecev, 365 dni; o izplačilu ni pa ne duha ne sluha.

Bojim se, da pojdem v večnost, za svojo drago mi sestro, ki ni tudi nič prijela, ker je umrla v žalosti in pomanjkanju.

IZ VIŠNJEVIKA V BRDIH.

Dne 17. jan. je praznoval tukajšnji posestnik Sirk Anton št. 23 svoj god in obenem tudi 25letnico svoje poroke. V domači družbi ožjih sorodnikov in prijateljev je bila tudi njegova mati stara 83 let, ki je častitljiva stara mati 63 vnukov in vnukinj. Naša stara mati je kljub njeni že lepi strosti še čvrsta in zdrava in je celo zapela njeno najljubšo pesnico: „Kje so moje rožice“, katero je tudi v njeni mladosti in pozneje vedno rada prepevala. Vesela in zdrava je naša slovenska kri. Pri tej priliki je nabral g. Sirk Anton (po številu vnukov in vnukinj) L. 63, katerih polovica se je darovala „Splošnemu gor. žen društvu v Gorici“ za gor. slov. deco, polovica pa tuk. ubogim šol. otrokom v Višnjeviku.

PODRAGA.

Težko nam je bilo pri sreč, ko smo izvedeli, da je delovanje našega kat. slov. izobraževalnega društva prepovedano. Konec je sedaj plodonosnemu delovanju našega društva. Letos bo minulo 20 let, od kar je bilo društvo ustanovljeno. Koliko izobrazbe in pouka so dobili člani in članice v teh 20 letih v društvu? Kolikokrat smo se tudi poštено zabavali? Mnogim je bilo društvo središče življenja. Imelo je tudi sicer maloštevilen, toda izvrsten pevski zbor. Škoda samo, da ga ni povečalo. Marsikateri mladenič bi se bil kot pevec bolj z veseljem oklenil društva. Imeli smo tudi mnogo dobrih dramatičnih igralcev, ki se niso vstrašili najtežjih vlog. Vsem članom in članicam kličemo: ne obupati!

PODGORA.

V zadnjem času je v naši vasi precej živahno gibanje. Pri obnovitvi Brunnerjeve tovarne je zoposlenih okrog 400 ljudi, večinoma domačinov. Delo napreduje in upamo, da bo v doglednem času sprejetih v službo še par sto delavcev. Hvalevredno je, da se ozira tvrdka v prvi vrsti na domačine. Manj hvalevredno pa je, da naša mladina kljub težkim časom nori in zapravlja prislužbeni denar s plesom. Vsako nedeljo in večer tudi v soboto imamo ples. Zdi se, da je izgubila mladina smisel za vse drugo in se potaplja samo še v razsipnem razvajanju. Kam ja-dramo?!

TO IN ONO.

KJE SO NAJBOLJSE GOSTILNE?

Angleški časnikar Wald Price, ki je v zadnjih 14 letih obiskal skoro vse priznane hotela v novem in starem svetu, trdi da so najboljše hoteli v Nemčiji in v Švici. Če si 1 dan v švicarskem hotelu, te drugi dan kličejo že vsi po imenu. V teh hotelih se počutiš kakor doma.

IZJAVA.

Podpisani naznanja da ni plačevalec za nobenega, ki bi kaj vkupil ali si sposodil denar v njegovem imenu.

J. LOGAR, mesar v Ajdovščini.

Uredništvo je odgovorno za oglas v toliko, kolikor mu veleva zakon.

DAROVI.

Za Slovensko sirotišče so nabrali v Cerknem osem mernikov pšenice, devet mernikov ajde, osem bokalov ječmena, poldrugi mernik ovsar in 12 lir 80 stotink.

Hvalo izrekamo vsem dobrotnikom v Cerknem in preč. g. dekanu! Bog poplačaj!

Splošno žensko društvo v Gorici je darovalo mesnino, za kar se vrlim darovalkam prav toplo zahvaljujejo naše sirote. Bog poplačaj!

P. n. voditelj Josip Rakušček 20 L, Neimenovani 20 L.

Za Slovensko sirotišče: Čisljana Marijina družba v Gorici nabrala 50 lir, dva nebriška Brica 23 L 5 st., Neimenovani iz Ročinja 10. Ajdovski dobrotnik 10 L. F. A. 15 L.

Bog stotero poplačaj!

ZA ALOIZJEVIŠČE.

Duhovniki črniškega dekanata, zbrani na konferenci v Črničah, darujejo 50 lir kot kupnino za svetilna semena sôbrata g. Kosa iz Gabrij.

LEPO POSESTVO, 2 uri oddaljeno od Maribora, okoli 80 oralov, južno ležeče je takoj po ceni na prodaj. Reflektanje naj se obrnejo na g. Visočnik Franca, posestnika v Sp. Hoče, ali na g. Franca Polak, provizorja v Hočah.

Občina Vogersko ima na prodaj večjo množino hrastovih drv za kurjavo. Podrobno se izve na županstvu ali v župnišču.

Zapriseženi sodni tolmač uraduje v Gorici, ulica Dogana št. 3 prvo nadstropje v bližini sodnije. Prevažanje in overovljene prevodov, posredovanje v sodnih, upravnih, vojniškodninskih in vojaških zadevah.

HIŠA, obstoječa iz kuhinje, dveh sob in vrtom v Gorici na lepem kraju je na prodaj po nizki ceni. Naslov pri upravi lista.

POSESTVO

v bližini večjega mesta na Dolenjskem, z 18 oralov polja in njiv, 14 oralov gozda, prostornimi hlevi, dve zidani hiši z gostilno, pripravo tudi za otvoritev trgovine z mešanim blagom, ker ni nobene v okolici, ter z velikim sadnim vrtom pri hiši, se

ugodno proda.

Ponudbe na upravo lista pod »Priložnosti nakup«.

VABILO

k občenemu zboru »Kmetijske hranilnice in posojilnice v Opatjenselu r. z. z. neom. zav.« ki se bode vršil dne 17. februarja 1924 od 11. uri predpoldnem v prostorih g. Franca Marusiča, Opatjeselo št. 65, s sledečim dnevnim redom:

1. Potrjenje letnih računov od leta 1915-1922.

2. Volitev načelstva in nadzorstva.

3. Slučajnosti.

Načelstvo.

**ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE
ROBERT BERKA**

v Gorici - Via Dante št. 4 - v Gorici mnogoletni asistent pri dobroznem zobozdravniku dr. Piklu, sprejema v svojem ateljeju v Gorici Via Dante 4 v jutranjih in popoldanskih urah.

UMBERT DONATI

optik-specialist, Gorica Piazza Vittoria št. 20.

Samo v trgovini

Antona Fanina

v Gorici, Via Carducci 19, dobite veliko izbero umetnih svetilic, švicarskih vezenin in raznovrstnega blaga na debelo in drobno.

CENE ZNIZANE!

Med. Univ.

Dr. Rado Šfiligoj

sprejema za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni.

GORICA, Via Mameli 8
(za jezuitsko cerkvijo)

KRASNA PRILIKA!

Hiša s trgovino jestvin in manufaktur, se odda v najem ali prodaja na prometni cesti Goriške okolice. Naslov v upravnistvu »Straže«.

Nov zobozdravnik

specialist za bolezni v ustih in na zobeh

M. U. dr. Lojz Kraigher

z nemškim zobozdravniškim izpitom sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška dela v Gorici, na Travniku št. 20, I. nadstr.

Mobilije

domačega in tujega izdelka po res znižanih cenah
NOVI VZORCI - ZAPOREDNI PRIHODI
Pred nakupom obiščite zalogo
O. BERNT, Gorica

Piazza della Vittoria št. 21, Tel. 66

Spalne sobe - jedilne sobe - kuhinjsko pohištvo - železno in medeno pohištvo - predsobe - dvoranice - opreme »Club« - pisarne - stolice in naslanjače v veliki izbiri - mizice - otroški vozički - divani - matraci vsake vrste - vzmeti - kovinaste mreže itd. itd.

Kompletne opreme za gostilne, sanatorije in zavode

Preprodajalcem poseben popust

Sprejema vsakovrstna naročila in zagotavlja natančno in solidno izvršitev.

Lloyd Sabaudo

v kratkem odide iz Genove v Severno Ameriko

veliki parniki:

»Conte Verde« 15. februarja 1924.

»Conte Rosso« 18. Marca 1924.

Vožnja iz Genove do New-Jorka traja 9 dni.

V Južno Ameriko:

poštni brzoparniki:

»Tomaso di Savoia« 1. marca 1924.

»Regina d'Italia« 11. marca 1924.

»Principe di Udine« 27. marca 1924.

Vožnja iz Genove do Buones Ayres traja 19 dni.

V Avstralijo:

»Principessa Giovanna« 15. februarja 1924.

»Principessa Maria« 15. marca 1924.

Postrežba točna za potovalce in blago.

Za pojasnila in vpis obrniti se na agencijo Gorica - V. Contavalle 4.

PRODAJA NA OBROKE.

S prvim septembrom p. l. je otvorila firma: »Grande Emporio Rateale« (centrala v Trstu),

Via Garibaldi 20, II p. (prej Via Teatro)

svoje podružno skladišče.

Prodaja: izgotovljene obleke in po meri, najfinejše manufakturno blago, suknje, dežne plašče, obušala, klobuke, ovratnike, rokavice, naramnice, perilo itd.

Cene brez konkurence! obroki mesečni in tedenski.

Krojačnica prvega reda. Gorica, Via Garibaldi 20-II.

Najvišje cene plačam

za kože: lisic, kun, podlasic, zajcev, mačk, veveric, jazbecov i.t.d. i.t.d.

Nikdo ni pooblaščen - kupovati kože za mene

Walter Windspach

Gorica, Via Carducci št. 10

PODRUŽNICA**Ljubljanske kreditne banke v Gorici**

Corso Verdi »Trgovski Dom«

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavica in rezerve: **CENTRALA:** Reserva SHS Din. 50.000.000 **LJUBLJANA** Din. 10.000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Černomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obreštuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

**MEHANIČNI MOJSTER
RIVEC IVAN**

naznanjam slav. občinstvu, da sem otvoril samostojno mehanično delavnico v ulici Seminario št. 4, tik klobutarja Fona ter da ne izvršujem svojih del več v družabni delavnici, via Seminario št. 2. — Slav. občinstvu se toplo priporočam za popravo šivalnih strojev, dvokoles in posameznih delov. Ker ste me dosedaj številno podpirali ostani mi tudi za naprej zvesti.

Nekatere važne zapovedi za davkoplačevalca

1.) Davek moraš plačati točno ob plačilnem roku. Prvi plačilni obrok za direktne davke za leto 1924 traja od 10. febr. do 18. februarja.

2.) Brezuspšen je vsak prepir z iztirjevalcem davka, ako je odmera davka pretirana ali zgrešena. Iztirjevalec mora davek izterjati, ker ga drugače mora plačati iz svojega žepa. **Utoke mora davkoplačevalec, ako se mu zdi, da je osleparjen, vlagati le pri davčni agenciji (davkariji.)**

3.) Utoki proti prvim davčnim seznamom, ki so se objavili v mesecu januarju, se morajo predložiti:

do dne 15. aprila, če so obdačeni dohodki prenehali ali če so dotični dohodki neobdačljivi.

do dne 15. julija, če je vpis v davčni seznam zgrešen ali če je davkoplačevalec dvakrat vpisan.

4.) Kdor ima hišo, ki je oddana v najem, ali pa pedjetje, v katerem je pa delo ustavljeno, mora zahtevati povrnitev davka, če so hiše prazne in podjetja brez dela eno celo leto. Davek pa mora kljub zahtevi po povrnitvi davka za enkrat vseeno plačati. Če ni bila hiša oddana v najem že l. 1923, potem mora to naznaniti najpozneje do 30. januarja vsakega leta; če pa ni bila hiša oddana v najem šele po 31. dec. 1923, potem naj to naznani davkariji v roku 30 dni, ko se je to zgodilo.

Trgovci, obrtniki, industrijalci, ki mislijo da so bili v letu 1924 previsoko obdačeni, naj napravijo prošnjo na navadnem papirju od 1. maja do 31. julija 1924, da se jim davek zniža za leto 1925.

6.) Ne more rekurirati davkoplačevalec proti davčnem seznamu letošnjega leta, če ni napovedal dohodkov za 1924. V tem slučaju je bil obdačen za l. 1924, na podlagi dohodkov, ki so bili že ugotovljeni pod bivšo državo in so se letos samo proračunali na podlagi neke teabele, o kateri smo že davno poročali v »Gor. Straži«. V tem slučaju lahko rekurira samo v slučajih ki smo jih navedli zgoraj pod št. 3. Isto velja tudi za lastnike stavb, od katerih ni davkoplačevalec naznanil do 30. junija 1923 dohodkov; v tem slučaju je bil obdačen na temelja, ki so ga ugotovili l. 1920 za avstr. hišno-najemniški davek. Ostane pa tudi v tem slučaju v veljavi zgorajšnja točka 3.

7.) Kdor ima čez 10.000 lir letnih čistih dohodkov, bo moral prijaviti svoje dohodke za naddavek (imposta complementare) in sicer do meseca oktobra 1924.

8.) Če davkoplačevalec izgubi eden ali drugi dohodek med letom, mora to izgubo naznaniti v roku treh mesecev ko se je zgodila.

Nove dohodke pa mora davkoplačevalec naznaniti v roku 30 dni po njihovem nastanku, če so v gotovi svoti (n. pr. obresti od kapitala, plače in drugi.)

v roku 6 mesecev pa, če izvirajo iz trgovine, industrije, poklica (negotovi dohodki.)

9.) Vsak davkoplačevalec naj točno prečita vse listine, ki jih dobi od davkarije in tudi oddelke, ki so tiskani; zlasti v tiskanem delu listin bo dobil vsa potrebna navodila, da se obvaruje pred morebitno škodo.

10.) Tekom 20 dni se mora rekurirati proti napovedim, o ugotovitvi davkov. Rekurz se vložijo pri davkariji ali pa pri županstvu. Držite se strogo tega roka. Izročite jih osebno. Zlasti ne pošiljate jih po

pošti, ako se bliža rok 20 dni koncu. Če jih dobi županstvo šele po 21 dnevih ali pa davkarija niso več veljavni. Ne računa se torej dneva, ko je bil rekurz odposlan po pošti, kakor je to bilo prej v navadi. Župan ali davkarija ga mora imeti 20 dan po obveščanju davkoplačevalca že v rokah.

Terjatve pri poštni hranilnici.

Mnogi posestniki vložnih knjižic vlagajo pri italijanskem poslanstvu na Dunaju prošnje glede terjatve pri dunajski poštni hranilnici, četudi so se njihove knjižice že pobrale l. 1919. Opozarja se, da morajo tudi tisti, ki so že izročili knjižice italijanskim oblastvom ali zastopom v inozemstvu vseeno naznaniti pri kakem poštnemu uradu svoje terjatve pri dunajski poštni hranilnici. V takih slučajih seveda ni potrebno prilagati knjižice.

Kurz beneških obligacij

je v zadnjem času zrastel v ceni, zato naj vojni oškodovanci pazijo, da ne prodajajo obligacij prvemu spekulantu. Kurz je danes nad 79 Lir za 100 nominale.

Kurz dinarja

se je v sedanjem času dvignil, kar je razvidno iz poročila o valuti.

15. februar.

Do 15. tega meseca se morajo pri poštnem uradu vložiti terjatve napram bivši avstrijski poštni hranilnici. Kdor še ni storil, naj nemudoma napravi vse potrebno.

One zadruga članice, ki niso dobile v letoš. februarju nikakega obvestila od Zadrugne Zveze v Gorici in imajo terjatve napram bivši poštni hranilnici na Dunaju, naj **takoj** pošljejo na naslov Zveze (Gorica, Corso Verdi 37) vse na to zadevo nanašajoče listine. Pri tem pa upoštevajte članek, ki ga je priobčil »Gospodarski List« v svoji letošnji **januarski številki**.

Koliko lanenega semena pridelala Jugoslavija?

Lansko leto je Jugoslavija pridelala 2000 ton lanenega semena za laneno olje. Ta količina ne zadostuje za domačo potrebo. Za produkcijo lanenega olja so v celi državi štiri tovarne, izmed katerih je največja v Bečkereku.

Kako je ravnati z železnimi lonci.

Železni lonci, ki si jih nabavimo za drag denar zato, da bi bili trpežnejši kot lončeni, zahtevajo prav posebnega ravnanja. Predvsem pazi, da ne pristaviš k ognju lonca, dokler ni vsaj do polovice nalit z vodo. Drugače razpoka notranja belota (emajl), odstopi in se kmalu odkruši in odlušči. — Druga napaka pa, ki jo delajo kar vse gospodinje po vrsti, je ta, da v vroč, razbeljen lonec, ki so ga pravkar izpraznile, vlijejo mrzle vode, ali pa v mrzel lonec vlijejo kropa. Taka hitra menjava toplote tudi povzroči razpoke na emajlu. Pomniti je treba, da je v vročem loncu treba pustiti vsaj še nekaj vroče vode, ako misliš doliti mrzle, ali viliti nekoliko mrzle vode, če misliš naliti vroče. Kakor hitro pa dobi lonec razpoko, se lušči drobci za drobcem in ostane le še samo železo. Kako slabo pa je to, to ve vsaka gospodinja; perilo dobi rjaste madeže, jedi pa pust, železnat okus.

Ako rabiš odkrušen železen lonec še nadalje, — seveda ga rabiš, zlasti sedaj, ko so tako dragi — omij ga zmiraj dobro in osuši in obriši znotraj dobro s cunjjo, da ne ostane kaj vlage v njem in se ne dela rja. Isto je pomniti tudi o snagi ko-

tlov, najsi že bodo pralni (za žehlto), ali tudi oni, v katerih kuhamo za živino; kajti tudi živini ne uga-ja železnat okus.

Listnica K. del. zveze:

Tajništvu K. D. Z. v Boveu:

Član K. D. Z. Kravanja Franč h. št. 310 naj vložijo takoj prošnjo na prefekturo v Vidmu, da naroči županstvu v Podgori, da vpiše Prinčiča Jožefa pok. Valentina in Ane voj. Grebernjak naknadno v seznam ital. državljanov po polnem pravu. V prošnji naj navede vse potrebne podatke Prinčiča Jožefa: rojstvo, očetovstvo in razlog, zakaj je njegov vpis v seznam ital. državljanov v občini Podgora potreben.

Hren J. Kaplan Podmelec: Vi ste pristojen v Cerknico. Prijavite svojo terjatve pri dunajski poštni hranilnici kot optand in poleg vseh drugih dokumentov priložite še dokument, da ste optirali. Opcija vam je bila sicer odbita, toda Vaš rekurz še ni rešen. Zato tudi Vaša opsijska zadeva še ni definitivno rešena.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Fr. Bajec G. p. Vip. — Prav ste napravili, da ste prijavili potom županstva prenehanje svoje gostilniške obrti. Vsako prenehanje enega ali drugega dohodka se mora prijaviti davkariji najbolj pozno v 3 mesecih potem, ko je dohodek prenehal. Ako dobite kljub temu davčni plačilni nalog, morate takoj rekurirati pri davkariji in najpozneje v roku 20 dni po sprejemu davčnega plačilnega naloga.

Al. Furlan, Vipava: Naznanite nam točne podatke o rojstvu vašega sina v Dalmaciji. Potem Vam moremo šele odgovoriti točno na vaše vprašanje. Obstoja namreč neka okrožnica, ki določa, da so postali tisti ital. državljanji, ki so se slučajno rodili v inozemstvu italijanski državljanji po polnem pravu. Odgovorite nam čimprej na stavljeno vprašanje.

Vprašanja in odgovori.

Radeč Ivan, Zabnice:

Vprašanje: Ali so kmečka poslopja prosta novega italijanskega davka na stavbe (imposta sui fabbricati)?

Odgovor: Da! Člen ital. zakona z dne 26. januarja 1865 št. 2136 jasno določuje, da so vse kmečke stavbe, ki služijo za stanovanje poljedelcev, za bivališče živine in za ohranitev ali pa prvo pridelovanje kmetijskih pridelkov proste davka na stavbe, če pripadajo lastnikom zemljišč, katerim služijo.

Isto tako jasno določuje člen 4. pravilnika k davku na stavbe popolnoma jasno: Smatrajo se za kmečke stavbe, ki so stalno izvzete od davka na stavbe, stavbe ali pa njihovi deli z pritliklami, ako pripadajo lastniku zemljišč, katerim služijo:

a) stavbe, ki služijo za stanovanje posestnikov, k ilastnoročno obdelujejo zemljo ali pa za stanovanje poljskih straž, za stanovanje živinskih čuvajev, ali za čuvaje poljskih zidanic in drugih poljskih stavb, kakor tudi za

paznike nad temi raznimi dninarji delavci, ki so uslužbeni v delu;

b) ki služijo za bivanje živine, potrebne za obdelovanje in gnoj zemljišč;

c) ki služijo za ohranitev in pri izdelovanju poljskih pridelkov zadetih zemljišč, ali pa za stroje kmetijskih mašin in drugega kmetorodja, ki se uporabljajo za obdelanje dotičnih zemljišč. Tako jasno vori zakon. Zato van delajo v vsakem posebnem slučaju davkarije krivične protizakonite, ako so oproščene davke samo vaše poljske bajte. Pooben je enoten nastop vseh davkoplačevalcev potom županstva.

Valuta.

Dne 6. februarja si dobil za: avstr. kron 0.032 do 0.0330 lir, 100 narjev 26.90 do 27.20 lir, 1 dolar do 22.85 lir, za dvajset frankov 88.25 do 88.75 lir, 1 šterling 97.75 do 98.10 lir.

Grozna nesreča z granato.

V soboto 2. t. m. se je zgodila v tih grozna nesreča z granato. Mladič N. N. iz Lahk nad Batami je maj prišel od vojakov in da si prži par krajarjev je šel nabirat žito v Bate. Komaj je pričel odpirati vi šrapnel — mu isti nenadoma počil v rokah ter ga grozno razmetalo po rokah in na desni nogi. Kliče pomoč, ali ker je bil precej daleč od vasi proti Kanalskem Vrhu, ni nikogar k njemu. K sreči se je našel na lovu Staničev sin iz Bat, ki si obupno ječanje gre proti dotičnemu mestu, kjer je slišal ječanje.

Tam se mu je nudil grozen prihod Vsega okrvavljenega obveže za naš s nekimi krpani, ki jih je slučajno našel s seboj in nato hiti obvestiti vaščane. Šli so na lice mesta z vozom ter takoj odpeljali z vozom v goriško nišnico.

Ubogi mladenič bo najbrže izgubil obe roki ter nogo.

Društva.

SOLKAN.

V soboto 16. t. m. priredi slovenica v dovrani g. M. Mozetiča svojo običajno predpustno prireditev. Opozorjamo meščane, da ne pozabijo dan kreniti proti severu, kjer jim bo nudil izvanredni užitek.

ŽUPANSTVO SV. LUCIJA

naznanja slavnemu občinstvu, da bo vršil dne 14. febr. znani semenj Valentina, na katerega vabi vse kuf in prodajalce.

Posestvo v Halozah na prodaj

Na prodaj je posestvo ležeče ob obč. Kočice ostoječe iz hiše, gosposlopja, hleva, kleti za zelenjavo in vino ter 1½ orala vinogradaralov njiv, 10 oralov travnikov sadonosnikov, 2 orala pašnikov 20 oralov lepega gozda. Cena narjev 200.000. Kupei naj se zgledajo pisneno ali ustemeno pri riju Topolovec na Ptujski gori kraj Ptuj. (S. H. S., Čas zglasitve) do konca februarja 1924.

VABILO

k rednemu občnemu zboru »Hranilnice in posojilnice v Solkanu«, ki se bode vršil v nedeljo dne 2. marca 1924 ob 3 uri pop. v prostorih g. dr. Franko s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Potrjenje računskih sklepov do incl. 1923.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev dveh pregledovalcev računov.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.